

MDF, SZDSZ, FIDESZ, Duna Kör és a Kisgazdapárt

Csendes visszafoglalás

Az 1988-as esztendő májusától kezdve politikai közéletünk eseményeiben több változást ment végbe, mint az azt megelőző évtizedekben együttvéve. Gombamódra jöttek létre politikai szervezetek, mozgalmak, amelyek magukban rejtik a párttá alakulás lehetőségét. Felújította tevékenységét a Kisgazdapárt. Ezeknek az úgynevezett alternatív mozgalmaknak a megítélése ambivalens: egyesek a politikai megújulást látják bennük, mások éppen a restaurációs törekvésektől tartanak. Mindenesetre könnyű addig hangulatot kelteni ellenük vagy mellettük, amíg valós, autentikus program nem jut el az emberekhez. Az általunk legjelentősebbnek tartott szervezetek képviselőitől arra kértünk választ, milyen alternatívát kínálnak:

Fele királyságát

Az eddig megalakult szervezetek legerősebbike a több mint tízezer tagot számláló, erős vidéki bázissal is bíró Magyar Demokrata Fórum, amelynek megalakulásával egy járhatónak ítélt, úgynevezett „harmadik utas” politika szándéka olvasható ki. Csúrkai István író a szervezet számára követhető irányvonal kapcsán az alábbiakat írta lapunk számára:

„1987. szeptember 27-én a Laktelken összegyűltek közös látomása ez volt: még lehetséges az egész magyarsághoz szólni, most még meg lehet fogalmazni egy igényt a világon szétszórott 15 millió magyar nevében, s ez nem lehet más, mint a demokratikus Magyarország megteremtése.

Programunk ennek a hogyanja, útja-módja lesz. Ennek az új demokratikus Magyarországnak egyetlen reális esélye van, nem is megvalósulásra, hanem az elkezdődésre: a kiegyezés. Kiegyezés hatalom és társadalom, pártállam és társadalom között. Mások ezt másképpen fogalmazzák, közmegegyezésről beszélnek, az MDF azonban a nyílt beszéd híve, és nem rejtheti véka alá: itt szembenálló felekről van szó, ellentétes érdekekről, amelyeket csak a kiegyezés asztalánál lehet békésen összeegyeztetni. Minden más megoldás végzetes tragédiára jut. Eppen úgy nemzeti összomlásra vezet a hatalom esetleges makacssága, ezt a kiegyezést elutasító vagy késleltető megtagadása, mint a társadalom esetleges türelmetlensége, mindent akarása, fellázadása.

— Valljuk, hogy az állampolgár jogai egyúttal az állam hatalmának korlátai. Ezért harcolunk az egyén szabadságjogaiért, amelyek megvédik az önkénytől, a vélemény- és szólásszabadságért, a politikai jogokért, hogy beleszólhasson a döntésekbe és ellenőrizhesse azok végrehajtását. Harcolunk a gazdasági kiszolgáltatottság elleni védekezés jogáért, éppen úgy, mint a közösségek önrendelkezéséért. Ez utóbbiba beleértjük a területi közösségek autonómiáját, a vallási közösségek szabad működését. Az állami függetlenségért, a nemzetek közötti demokratikus viszonyáért, a katonai tömbök nélküli Európáért szállunk síkra.

— Politikai programjuk jelentős, meghatározó eleme — amelyért sokan támadják is őket — 1956 megítélése.

— Az a nézetünk, hogy 1956-ban megnyilvánult a magyar nép akarata, a politikai pluralizmus teljes mértékű formája: a többpártrendszer és az öngazgatás, továbbá a kisállami függetlenség teljes értékű formája: a semlegesség iránt. Így egy pillanattal sem titkoljuk, hogy mi ezeket a követeléseket kívánjuk megvalósítani, amelyeknek — úgy látjuk — az a realitása, hogy a szovjet fejlődés már majdnem eljutott 1956 tisztázásáig.

— Van-e konkrét programjuk, amely mögé odaállhatnak azok, akik szimpatizálnak öökkel?

— Ezt tavasszal kívánjuk kialakítani: tisztán, világosan akarjuk véleményünket kifejezni, mert az emberek tiszta, köntörfalazás nélküli véleményekre kíváncsiak. Mi a liberális, radikális hagyományokra támaszkodunk és az a véleményünk: a szocializmus csak a demokrácia talajáról nőhet ki és ezt semmiképpen sem lehet ideológiai alapon korlátozni.

A történelmi igazságtételért

A politikai pluralizmus felé tett jelentős lépés volt, amikor néhány fiatal, vállalva az üldözöttséget, politikai illegitimitással járó terheket, s legyőzve saját félcímét — létrehozta márciusban a Független Demokraták Szövetségét. A ma már csaknem kétezres tagságú ifjúági szervezet nevében dr. Fodor Gábor, a választmány tagja, az általuk járhatónak tartott útról mondja:

— Úgy véljük, hogy a súlyos társadalmi, gazdasági és politikai válságban lévő magyar tár-

— Ha úgy alakul a helyzet, a Duna Kör is közreműködhet egy zöld párt vagy egy zöld lista létrehozásában, de a kör egyáltalán nem akar párttá válni. Egyébként is: az emberek ökológiai tudatossága még nem tart ott, hogy egy zöld párt-aktuális legyen. Ezért a mi feladatunk a környezeti védelmi gondolatok terjesztése.

— Vagyis minnek a népszerűsítése?

— Az alternatív energiapolitikának, az energia racionalizálásának, a nyersanyagok újrafeldolgozásának, a növényi és állati eredetű biomassa felhasználásának. Azt az alapelvet hirdetjük, hogy a korlátlan társadalmi növekedés elvét fel kell váltani a dinamikus egyensúly, a fenntartható világ elvével.

— Mit jelent a fenntartható világ fogalma?

— Olyan társadalmi struktúrát, amely a környezetkárosító hatások minimalizálásával lehetővé teszi az emberiség számára a túlélést.

— Az alternatív szervezetek a minimális politikai követelésekben egyetértenek. Önök ezen túl milyen zöld alternatívát nyújthatnak az embereknek?

— A politikai rendszer megújodásán túl a legfontosabb az elhibázott nagyberuházások leállítása és kisebbek, variálhatóbbak építése. Helytelenítjük a monopolitikus vállalkozásokat. Kétlépcsős ugrást tartunk célravezetőnek. Le kell számolni a monetáris szemlélettel, mert ez önmagában semmit sem old meg, illetve szükséges a centralizáció felszámolása. Stratégiai szempontokból is kívánatos az erőteljes energia-decentralizáció, valamint az oktatás, a tudományos képzés és ezek feltételeinek javítása. Támogatnánk egy reprivatizálási tervet, a farm típusú mezőgazdaságot előnyösebbnek tartjuk a nagy gazdaságoknál. Csak mindezek együttes hatására lesz lehetséges a környezet-, levegő-, vízzennyezés és a zajszint csökkentéséért folytatott küzdelem.

Nagykoalíció

1988. november 18-a óta de jure többpártrendszer van Magyarországon. A Pilvax kávéházban a történelmi jogfolytonosság alapján a régi párttagok és új, spontán szerveződések képviselői bejelentették, hogy a Független Kisgazda, Földmunkás és Polgári Párt folytatja működését. A párt-